

LIETUVOS RESPUBLIKOS ODONTOLOGŲ RŪMAI

Palangos g. 2-7, LT-01117 Vilnius. Tel./faks. (8 5) 212 2510. El. p. info@odontologurumai.lt. www.odontologurumai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre. Kodas 300038139

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
El. p. ministerija@sam.lt

2022-12-08

Nr. 22/01-73

I

Nr.

Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos
ministerijos

El. p. vlk@vlk.lt

DĖL ĮMOKŲ DĖL PACIENTO SVEIKATAI PADARYTOS ŽALOS

Lietuvos Respublikos Odontologų rūmai (toliau – **Rūmai**), vienija gydytojus odontologus ir burnos priežiūros specialistus bei įgyvendina jų savivaldą. Vykdydami savo veiklą, Rūmai džiaugiasi glaudžiu bendradarbiavimu su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – **SAM**), rengiant Lietuvos Respublikos Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 2, 24, 25, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymą (toliau – **PTŽSA įstatymas**).

Tačiau 2023 m. sausio 1 d. įsigaliosiantis PTŽSA įstatymas ir jo įgyvendinimas kelia klausimų dėl teisingumo principo įgyvendinimo. PTŽSA įstatymo 27 straipsnyje yra reglamentuojama, kaip apskaičiuojamas įmokos dydis: „įmokos dydis apskaičiuojamas nuo visų toliau nurodytų praėjusių (išskyrus šio straipsnio 5 ir 7 dalyse nurodytus atvejus) kalendorinių metų lėšų (pajamos už medicinos priemonių ir (ar) jų dalių gamybą ir (arba) jų pritaikymą **įtraukiamos tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kuri turi asmens sveikatos priežiūros veiklos licenciją, suteikiančią teisę jas gaminti, ir kuri jas pagamino ir (ar) pritaikė**).“

Šiuo metu galiojanti PTŽSA įstatymo 27 straipsnio redakcija, neeliminuoja dvigubai apskaitytų pajamų už medicinos priemonių ir (ar) jų dalių gamybą ir (arba) jų pritaikymą. Vadinasi, visos odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų, gautos sąskaitos iš dantų technikų laboratorijų, kurios gamino joms medicinos priemones (taip pat ir dantų protezus), buvo įtrauktos į metines pajamas du kartus – tiek odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų, tiek dantų technikų laboratorijų – ir nuo jų buvo sumokėtos du kartus įmokos į Vyriausybės įgaliotos institucijos administruojamą sąskaitą, kurioje kaupiamos asmens sveikatos priežiūros įstaigų įmokos turtinei ir

neturtinei žalai, atsiradusiai dėl paciento sveikatai padarytos žalos (toliau – žala) atlyginti.

Toks teisinis reguliavimas prieštarauja teisės doktrinoje įtvirtintam teisingumo principui. Todėl nagrinėjant šį klausimą, būtina atsižvelgti ir į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas vartoja formulę „įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*)“. Europinėje (ESTT, EŽTT) jurisprudencijoje, taip pat nacionalinėse konstitucinėse jurisprudencijose, teisės moksle pripažįstama, kad tam tikromis aplinkybėmis itin svarbus visuomeninis interesas gali nusverti individualų ir pateisinti įstatymo taikymą atgal. Jei įstatymo taikymas atgal švelnina subjekto teisinę padėtį.

Juolab kad Konstitucinis Teismas ir pats sprendimuose yra citavęs europinę jurisprudenciją, kurioje aptariama galimybė daryti išimtis iš draudimo taikyti įstatymą atgal atsižvelgiant į interesų balansą: „Šiame kontekste paminėtina Europos Bendrijų Teisingumo Teismo byla (*arrêt de la Cour (grande chambre) du 26 avril 2005, Stichting „Goed Wonen“ / Staatssecretaris van Financiën, affaire C-376/02, Rec. p. I-3445*), kurioje yra konstatuota, kad teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio tikrumo principai, kaip Europos Bendrijos teisės sistemos dalis, įtvirtina bendrą taisyklę, kad draudžiama nustatyti ankstesnę teisės akto galiojimo pradžią nei tas teisės aktas buvo paskelbtas, tačiau *šio principo išimtį galima taikyti tuomet, kai to reikalauja bendrasis interesas ir yra tinkamai atsižvelgiama į suinteresuotų asmenų teisėtus lūkesčius*.“

Taigi šiuo atveju yra teisėtas odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų interesas, kad įmokos į Vyriausybės įgaliotos institucijos administruojamą sąskaitą dėl paciento sveikatai padarytos žalos, būtų teisingai ir pagrįstai apskaičiuojamos, užtikrinant tiek paciento sveikatai padarytos žalos atlyginimą, tiek ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų teisėtus lūkesčius teisingai apskaičiuoti įmokos dydį.

Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – **VLK**) yra pavesta atlikti PTŽSA įstatyme nustatytas Vyriausybės įgaliotos institucijos funkcijas ir veiksmus¹. VLK įvertina, ar pagal asmens sveikatos priežiūros įstaigų pateiktą informaciją apie praėjusiais kalendoriniais metais gautas pajamas už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas tinkamai apskaičiuota mokėtina į sąskaitą įmoka, taip pat tikrina asmens sveikatos priežiūros įstaigų sumokėtų įmokų į sąskaitą dydžio teisingumą.

Todėl VLK, pagal odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų pateiktus duomenis, perskaičiavus praėjusių (2020 ir 2021 m.) metų lėšas, galėtų apskaičiuoti susidariusias įmokų

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 761 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. vasario 10 d. nutarimo Nr. 139 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymą“ pakeitimo“.

permokas dėl netikslaus ir neužtikrinančio teisingumo principo įgyvendinimo reguliavimo, bei užskaityti susidariusias odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų permokas ateinantiems 2022 metams.

Taigi siūlome keisti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. sausio 10 d. įsakymą Nr. V-40 „Dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų įmokų į sąskaitą, kurioje kaupiamos asmens sveikatos priežiūros įstaigų įmokos žalai, atsiradusiai dėl paciento sveikatai padarytos žalos, atlyginti, mokėjimo, sąskaitos administravimo ir sąskaitos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, numatant galimybę užskaityti susidariusias odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų permokas ateinantiems metams.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai,

Tarybos pirmininkė

prof. dr. Vilma Brukienė

*Teikiama el. paštu.
Originalas siunčiamas nebus.
Pasirašyta saugiu el. parašu.*